

Fattig på grunn av et urimelig system

Saturday 03. June 2006

Fra Eidsvoll Ullensaker Blad 16.05.2006
Torunn Ekornholmen
63 92 26 90

Skrevet 16.05.2006

SITAT:

Bondevik sa han angret på at han ikke hadde gjort nok for de fattige. Han burde holdt kjeft.

SITAT II:

Grunnen til at folk forsvinner fra sosialhjelpskøene er at de ikke orker å ta opp kampen.

– Fattig på grunn av stor urettferdighet i systemet

– «Lykken» er at jeg ikke har barn eller familie. Jeg er ikke kriminell og ikke rusmisbruker. Jeg har bare blitt syk
– og fattig.

Georg Rønning (60) i Maura sier dette uten drag av smil over ansiktet. Han er en av de syke i Norge som er blitt fattige på grunn av stor urettferdighet i systemet.

NETTSTED

Han har ingen jobb, men sammen med to advokater og to andre sosialklienter, driver han Forumet Fattignorge, et nettsted for de fattige som ikke har råd til å aksjonere for sin sak.

– Vi har ikke råd til å møtes, men det finnes 135.000 fattige i Norge, pluss deres barn, så vi har det travelt på nettet. Bare det at lønn og trygd øker, men sosialstønadene står stille, er svært urettferdig, sier han.

KERAMIKER

Rønning er keramiker, og på sitt mest aktive hadde han eget verksted med fem ansatte. Det ble for mye, og i 1998 greide han ikke mer. Han var utslitt. Aetat og trygdekontor slo fast at han ikke var kvalifisert for medisinsk eller yrkesrettet atferd fordi han hadde et yrke, og alt utstyret som trengtes.

FENGSEL

– Jeg måtte selge alt for å skaffe mat, og der gikk forbrenningsovner, dreieskiver og all redskap, og 20 år av mitt liv, for 10.000 kroner. Jeg ble pålagt å bruke næringsinntektene til å leve på, altså pengene fra salget av utstyret, og dermed fikk jeg ikke betalt moms, ikke husleie. Men jeg kunne jo ikke underslå moms! Jeg fikk ordnet det der, men på grunn av sykdom ble selvangivelsen levert for seint det året. Dermed fikk jeg bøter som jeg selvsagt ikke greide å betale. Den saken har jeg ikke hatt penger til å avslutte, og nå vil de sette meg i fengsel i 18 dager, til tross for soningskø, og at jeg har blitt sosialklient etterpå.

EKSEMPLER

– Det trengs ikke mer forskning på fattigdom. Stopp med det der, og få heller fram eksempler på hvordan lovverket fungerer ute blant brukerne, sier han nøkternt.

Til jul var kjøleskapet tomt, og det viste han fram til Søndagsrevyen på NRK.

– Det førte til at folk fra lokalmiljøet, gamle venner fra barndommen og andre kom og laget en velsignet jul for meg, sier han.

Til påske dukket det opp en «påskehare» med mat, og han fikk flere porsjoner med kylling og suppe.

SKAMPLETT

– Jeg har blitt litt kjent gjennom avisinnlegg og det at jeg har stått fram som fattig, og jeg vil gi en stor takk til dem som stiller opp på denne måten, sier han.

Georg Rønning mener at den største skampletten på det norske samfunn i dag er at ikke fattigdommen blir avskaffet.

ASOSIAL

– Opp med satsene og gi folk et anstendig liv, så de slipper ydmykelsen ved alle søknader og saksbehandling. Da blir man mer motivert for å skaffe arbeid. Mange er så nedkjørte at de blir gjeldsofre. Noen vil selvsagt utnytte systemet, men de aller, aller fleste vil bare jobbe og greie seg selv. Uten penger blir det vanskelig å stelle seg, klippe håret, stelle tenner. Man blir nedpsyket og asosial, og man blir ikke en reell arbeidssøker.

EKSEMPLER

De som bestemmer, forstår ikke hvordan dem de bestemmer over har det. Derfor driver nå Forum Fattignorge intens innsamling av eksempler, driver lobbyvirksomhet overfor politikere, skriver avisinnlegg, holder foredrag. I vinter var Rønning invitert til et debattprogram på tv. Det måtte han takke nei til, på grunn av angst.

INKLUDERES

– Politikere forstår ikke at regnestykket rett og slett ikke går opp. Er du pen i tøyet og mett, ligger du ikke våken og lurert på om du har brød til dagen etter. 135.000 mennesker og deres barn holdes utenfor den vanlige samfunnsordenen. Fattige lever utenfor det meste. De kan ikke gå på besøk, ikke ta imot gjester hjemme. De finner unnskyldninger for jul og

høytider, og barna spør «hvorfør kan ikke jeg få ski?» Dette er mennesker som må inkluderes – ikke ekskluderes, slår han fast.

SKAM

I stedet bygger samfunnet opp om det at det er en skam å være fattig.

– Det er ikke slik som inkluderingsminister Bjarne Håkon Hanssen sier, at dette er du skyld i sjøl. Det er en tung bit å forandre folks holdning. Regjeringer kommer og regjeringer går uten at noe skjer. Fattigdommen er politikerbestemt, og vi etterlyser viljen til forandring.

Og det er ikke enkelt. Kommunenes sosialbudsjetter sprekker hvert år. Regnestykkene holder ikke.

SELVFØLELSEN

– Det heter at alle skal få individuell behandling. Det får man ikke. Grunnen til at folk forsvinner fra sosialhjelpskøene er at de ikke orker å ta opp kampen. De snylter heller på familie og venner, jobber svart, for de orker ikke å bli herset med og mistenkeliggjort. Alt skal granskes, og det må søkes om småbeløp. Man får avslag, og klagen skal sendes til Fylkesmannen med behandlingstid på 8 måneder. Systemet er ødeleggende for selvfølelsen. Man blir sittende i en krok, og det blir enda vanskeligere å komme ut av det.

SYNLIGGJØRE

Rønning har selv vært så langt nede at han gikk i garasjen og skalket lukene. Skjebnen ville at hans lunefulle bil ikke ville starte. Mange orker ikke kjempe lenger. De er historie.

Han er opptatt av at folk skal forstå.

– For litt siden ble jeg invitert til å innlede på et stort forskerseminar. På forhånd fikk jeg råd om å fortelle min egen historie, pluss fakta fra andre. Og det gikk hjem, folk forsto bedre hva fattigdom dreier seg om. Det er uinteressant om folk synes synd på meg. Saken er at noen må synliggjøre at sånn kan vi ikke ha det.

Det er ikke bare «ute i verden» at folk er fattige. Man har glemt at man står med stoppeklokke og behandler folk her hjemme.

STILLE GRUPPE

– Dét er fattigdom, det. Før hadde vi blyanter og det vi trengte på skolen, bussene gikk... Hva har skjedd?

Rønning mener at de fattige har vært en stille gruppe altfor lenge. De har jo ikke råd til å organisere seg. Til og med innvandrerne i Norge har vært flinkere til å organisere seg, så de har det ofte bedre enn landets egne fattige.

SPARING

– Bondevik sa han angret på at han ikke hadde gjort nok for de fattige. Han burde holdt kjeft. Mange har ikke ressurser til å snakke for seg, du skal kunne lover og regler og kommuneøkonomi, men når sparing kommer foran menneskeskjebner, da er samfunnet ute og kjøre.

– Hvordan ser du på framtida?

POSITIVT

– Nei, personlig har jeg vel ikke så mye å se fram til. Skjønt det at EUB kommer er jo veldig positivt. Kommunal rapport var her nylig også. Nå holder jeg det gående for «saken». Jeg ser at vi blir hørt, og det er motiverende. Ellers gleder jeg meg over stedet jeg bor her i Maura. Fattige får jo ikke lov til å eie, så jeg leier, mens jeg samler dokumentasjon på hvordan man har det som sosialklient.

FAKTA:

n Georg Rønning (georg@fattignorge.no), Maura, startet Forumet Fattignorge i november 2004.

n [http:// fattignorge.no](http://fattignorge.no) er et nettsted for sosialhjelpmottakere, uføretrygdede og tidsbegrenset uføretrygdede.

n Forumet Fattignorge setter søkelyset på den svært ulike tolkningen og praktiseringen av sosialtjenesteloven som foregår i de forskjellige kommunene. Uforutsigbar saksbehandling skaper store forskjeller i levekår og livskvalitet.

n Målet er å bygge opp den største faktabasen noen regjering noen gang har sett, for å dokumentere at landets sosialomsorg er i dyp krise. Svært mange lever av 25-42 kroner dagen til mat, drikke, frukt, grønt, og har ikke råd til nødvendige medisiner.

REGNESTYKKET

Georg Rønnings månedlige regnestykke er enkelt.

Inn:

trygd: kr 9011

bostøtte: kr 2400

Ut:

husleie: kr 5500

medisin: kr 1500

kosthold: kr 2000

bilhold: kr 3000

Altså: 11411 kroner inn, og 12.000 ut. Mannen er syk, han har blant annet kreft, og trenger mye frukt og grønt. Han har angst, og kan ikke kjøre kollektivt. Derfor har han bil (som er ca 20 år gammel). Han har mye smerter, og verken

smertestillende eller sovemedisiner får man på blå resept. Rønnings økonomiske situasjon har ført til at han ikke har tatt de medisinene han trenger på flere måneder.